

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski (1821-1881): Rus yazar, gazeteci ve yayıncıdır.

Dostoyevski, mühendislik eğitimi aldı, ancak kısa süre sonra görevinden ayrılmak zorunda kaldı ve edebiyat dünyasına girdi. İlk eseri olan *İnsancıklar* adlı uzun öyküsüyle büyük bir başarı kazandı. Bu eser sayesinde bir gecede ünlü oldu. Yazarın ilk dönem eserleri öykü türüne aittir. Dostoyevski eserlerinde kişilik çözümlmeleri yapar. Onun eserleri yalnızca edebiyatın değil, felsefe, psikoloji, sosyoloji, teoloji, ceza hukuku gibi disiplinlerin de araştırma konusudur.

Yazarın yaşam öyküsü de eserleri kadar dikkat çekicidir. Dostoyevski olaylar karşısında gösterdiği insanüstü sabır ve hoşgörüsüyle dikkat çeker. Dostoyevski, kendisini dünya klasikleri arasına taşıyan romanlarını Sibiryadan döndükten sonra yazmıştır.

Dostoyevski'nin Türkçeye de kazandırılmış eserlerinden bazıları:

İnsancıklar (Бедные люди [bedniye lyudi]; 1846), *Öteki* (Двойник [dvoynik]; 1846), *Beyaz Geceler* (Белые ночи [beliye noçi]; 1848), “Yufka Yürekli” (Слабое сердце [slaboe sertse]; 1848), *Netoçka Nezvanova* (Неточка Незванова [netoçka nezvanova]; 1849), *Ezilmiş ve Aşağılanmışlar* (Униженные и оскорбленные [unijenniye i oskorblenniye]; 1861), *Ölü Bir Evinden Anılar* (Записки из мертвого дома [zapiski iz mertvogo doma]; 1862), *Yeraltından Notlar* (Записки из подполья [zapiski iz podpolya]; 1864), *Suç ve Ceza* (Преступление и наказание [prestupleniye i nakazaniye]; 1866), *Kumarbaz* (Игрок [igrok]; 1867), *Budala* (Идиот [idiot]; 1869), *Ecinniler* (Бесы [besi]; 1872), *Delikanlı* (Подросток [podrostok]; 1875), “Komik Bir Adamın Düşü” (Сон смешного человека [son smeşnogo çeloveka]; 1877), *Karamazov Kardeşler* (Братья Карамазовы [bratya karamazovi]; 1881).

Prof. Dr. Birsen Karaca: 1996 yılında YÖK kararıyla doktora yapmak üzere Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'ne gönderildi. 1999 yılında Rus dili ve edebiyatı ve Ermeni dili ve edebiyatı alanlarında doktorasını tamamlayarak Ankara Üniversitesi'ndeki görevine döndü. 2002 yılında doçent, 2008 yılında profesör oldu. Hâlen Ankara Üniversitesi Dil

İNSANCIKLAR

FYODOR MİHAYLOVIÇ
DOSTOYEVSKİ

HECE

öykü

Türkçesi: Birsen Karaca

ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde çalışmaktadır.

Edebiyat, çeviribilim ve Ermeni sorunu üzerine kitap ve bilimsel makaleleri bulunan Birsen Karaca, Rusça ve Ermeniceden çeviriler de yapmaktadır. Yazdığı ve çevirdiği bazı eserler:

Kitapları:

Rus Edebiyatının Mibenk Taşları, Hece Yayınları, Ankara, 2019.

Ermeni İddiaları ve Tamalgı Sorunu, Tün, Ankara, 2019.

Ökçesiz Hanife, Tün, Ankara, 2019.

Dostoyevski Okumaları, Hece Yayınları, Ankara, 2018.

Rus Edebiyatı'nın Açılımları, Kavis Yayıncılık, İstanbul, 2010.

Ermenice Öğreniyorum, Kurmay Yay., Ankara, 2007 (2. baskı).

Doğu Ermenice-Türkçe Sözlük, Kurmay Yay., Ankara, 2007 (2. baskı).

Sözde Ermeni Soykırımı Projesi/Toplumsal Bellek ve Sinema, Say Yay., İstanbul, 2006.

Hazırladığı kitaplar:

Rus Edebiyatı Öykü Antolojisi, Kavis Yayıncılık, 2010 (2. baskı).

Çehov Öyküleri Seçkisi, Dünya Yayıncılık, İstanbul, 2004.

Ermeni Edebiyatı Seçkisi, Kültür Bakanlığı, Ankara, 2001.

Çeviri kitapları:

İvan Turgenev, *İlk Aşk*, Elfene, İstanbul, 2019 (2. baskı).

Fyodor M. Dostoyevski, *Beyaz Geceler*, Hece Yayınları, Ankara, 2018 (2. baskı).

Kuleşov, *Puşkin*, Cümle Yayınları, Ankara, 2018 (2. baskı).

Maksim Gorki, *Pepe*, İmge Yayınları, Ankara, 2014 (2. baskı).

Çingiz Guseynov, *Mubammed, Memed, Memiş*, Roman Kahramanları, İstanbul, 2013.

Yevgeniy İvanoviç Zamyatin, *Sabaha Karşı Toprak Şifa Bulacak*, Kavis Yayıncılık, 2010.

E. Uspenski, *Fedor Amca*, Beyaz Balina Yayınları, İstanbul, 2006.

Anton Çehov, *Ateşler/Çukurda*, Dünya Yayıncılık, İstanbul, 2004.

İNSANCIKLAR

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

Ruşça Aslından Çeviren: Birsen Karaca

Hece Yayınları: 573

Öykü

©Hece Yayınları

Editör

F. Jale Gül Çoruk

Birinci Basım

Nisan 2020

Kapak Tasarımı

www.sarakusta.com.tr

Teknik Hazırlık

www.hece.com.tr

ISBN: 978-605-7547-59-0

Baskı

Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San. ve Ltd. Şti.

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara

Ankara T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: hece@hece.com.tr

Sertifika No: 17672

İÇİNDEKİLER

8 Nisan /	7
8 Nisan /	13
8 Nisan /	16
9 Nisan /	20
12 Nisan /	21
25 Nisan /	25
20 Mayıs /	27
1 Haziran /	29
11 Haziran /	60
12 Haziran /	62
20 Haziran /	65
21 Haziran /	67
22 Haziran /	68
25 Haziran /	70
26 Haziran /	71
27 Haziran /	77
28 Haziran /	79
1 Temmuz /	81
1 Temmuz /	83
6 Temmuz /	87
7 Temmuz /	88
8 Temmuz /	90
27 Temmuz /	94
28 Temmuz /	97
28 Temmuz /	99
29 Temmuz /	102
1 Ağustos /	103
2 Ağustos /	106
3 Ağustos /	107
4 Ağustos /	110
4 Ağustos /	112

5 Ağustos / 115
5 Ağustos / 117
11 Ağustos / 122
13 Ağustos / 124
14 Ağustos / 125
19 Ağustos / 127
21 Ağustos / 128
3 Eylül / 130
5 Eylül / 134
9 Eylül / 144
10 Eylül / 149
11 Eylül / 150
15 Eylül / 153
18 Eylül / 155
19 Eylül / 158
23 Eylül / 159
23 Eylül / 163
27 Eylül / 165
27 Eylül / 167
28 Eylül / 168
28 Eylül / 169
29 Eylül / 170
30 Eylül / 172
Tarihsiz Mektuplar / 174

*“Ab, canıma tak etti bu öykü anlatıcıları!
Yararlı, boş,
rahatlatıcı bir şeyler yazmak için değil de
her şeyin içini dışını öğrenmek için eşip duruyorlar!..
Bunlara yazma yasağı getirmeli!
Buyur, bu neyin nesi: Okuyorsun...
İstemsiz olarak düşünüyorsun –
yazılanlar da saçma sapan şeyler ve kafana doluşuyor.
Hakikaten, yazma yasağı getirmeli bunlara,
hepten yasaklamalı.”*

Knyaz V. F. Odoyevski

8 Nisan

Benim Değerli Varvara Alekseyevna'm!

Dün mutluydum, çok fazla mutluydum, haddinden fazla mutluydum! İnatçı kız, hayatınızda bir kez olsun beni dinlediniz. Akşam, saat sekiz gibi uyanıyorum (biliyorsunuz anacığım, işten döndükten sonra birkaç saat uyumayı severim); bir mum temin ettim, kâğıtları hazırlıyorum; kalemi yontuyorum, birden, istemeden gözlerimi kaldırıyorum; cidden, yüreğim öyle bir hop etti, yerinden oynadı! Yani siz, benim ne istediğimi, yüreciğimin neyi arzu ettiğini anlamıştınız! Pencerenizde perdenin köşesinin, bir süre önce size ima ettiğim gibi çok zarif bir şekilde kıvrılmış ve kına çiçeği saksısına iliştirilmiş olduğunu görüyorum; aynı anda sevimli çehreniz pencerede bir an görünüp kaybolmuş, siz de pencereden bana bakıyormuşsunuz,

siz de beni düşünüyormuşsunuz gibi geldi bana. Cancağızım, sevimli çehrenizi iyice göremediğim için öyle canım sıkıldı ki! Bir zamanlar biz de cam gibi görüyorduk, anacığım. Yaşlılık mutluluk değildir, yavrucuğum! Şimdiden gözlerimde her şey öyle karman çorman ki; akşam azıcık çalışıyorsun, bir şeyler yazıyorsun, ertesi sabah gözlerin kızarıyor, gözlerinden öyle bir yaş geliyor ki yabancıların karşısında utandığın bile oluyor. Meleğim, gene de gülüşünüz, iyilik dolu, sevimli gülüşünüz hayalimde öyle bir parladı ki; sizi öptüğüm zaman da yüreğimde aynı duyguları hissetmiştim: Varenka, hatırlıyorsunuz değil mi meleğim? Cancağızım, parmağınızı sallayarak beni tehdit ediyormuşsunuz gibi geliyor bana, öyle mi? Öyle mi, haspam? Mektubunuzda tüm bunları ayrıntılı olarak mutlaka yazınız.

Varenka, sizin perdeyle ilgili buluşumuz nasıl ama? Müt-hiş güzel, değil mi? Bir işin başına oturmuş olsam da uyumak için uzanmış olsam da uykudan uyanmış olsam da biliyorum, beni düşünüyorsunuz, beni hatırlıyorsunuz ve de sağlığınız ve neşeniz yerinde. Perdeyi indirmişseniz, demek ki, “Hoşça kalın, Makar Alekseyeviç, yatma vakti geldi!” diyorsunuz. Perdeyi kaldırmışsanız, demek ki, “Günaydın, Makar Alekseyeviç, iyi uyudunuz mu?” ya da “Sağlığınız nasıl, Makar Alekseyeviç?” diyorsunuz. Bana gelince, Tanrı’ya şükür, sağlıklı ve mutluyum! Görüyorsunuz ya ruhum, ne kadar ustaca düşünülmüş bir şey bu; mektuba da gerek yok! Kurnazca, öyle değil mi? Çünkü bu buluş benim! Bu tür işlerde nasılım ama Varvara Alekseyevna?

Varvara Alekseyevna, size bir bilgi vereyim, hani yeni daireye taşınınca, insan her zaman gerektiği gibi uyuyamaz, her şey de bir şekilde arzu edildiği gibi olmaz ya ben, bu gece beklemediğim bir şekilde rahat bir uyku uyudum ve pek memnunum. Bugün yatağımdan bir şahin kadar zinde kalktım, çok eğlenceli! Bu ne kadar güzel bir sabah öyle, anacığım!

Bizim evde pencereleri açtılar¹; güneş parlıyor, kuşlar ötüşüyor, havada bahar kokusu var ve tüm doğa uyanıyor, geri kalan her şey de bununla bağlantılı, her şey bahara uygun bir düzende. Hatta bugün çok hoş bir şey hayal ettim, kurduğum tüm hayaller de sizinle ilgili Varenka. Sizi, insanları eğlendirmek ve doğayı süslemek için yaratılmış cennet kuşuyla kıyasladım. Varenka, o an düşündüm ki, kaygı ve endişe içinde yaşayan biz insanlar, cennet kuşlarının kaygısız ve saf mutluluklarını da kıskanıyor olmalıyız, geri kalan her şeyi de benzer şekilde kıyasladım vesaire, yani her şeyle ilgili böyle münferit kıyaslamalar yapıyorum. Varenka, bende bir kitap var, orada her şey aynen bu şekilde, her şey böyle çok detaylı bir şekilde betimlenmiş. Bunu şunun için yazıyorum anacığım, hayaller çeşit çeşit oluyor. Bak şimdi bahar ya, o nedenle düşünceler hep böyle hoş, dokunaklı, girift, hayaller de latif; her şey toz-pembe. Tüm bunları bu nedenle yazdım işte; mamafih, hepsini kitaptan aldım. Kitapta şair, mısralarla öyle hayaller gösteriyor ve yazıyor ki:

*Neden ben bir kuş değilim, yırtıcı bir kuş değilim!*²

Bu ve daha başka hayaller. Kitapta değişik düşünceler var daha, neyse bırakalım bunları! Ya siz, bu sabah nereye gidiyordunuz Varvara Alekseyevna? Ben daha işe gitmek için hazırlık bile yapmıyordum ama siz, tıpkı bir bahar kuşu gibi, odanızdan uçup çıktınız ve avludan büyük bir neşeyle geçip gittiniz. Size bakmak beni de neşelendirdi. Ah, Varenka, Varenka! Siz hiç üzülmeysin e mi; elemi gözyaşlarıyla yıkamak olanaksız, bunu biliyorum anacığım, ben bunu deneyimlerimden biliyorum. Şimdi çok huzurlusunuz, sağlığınız da daha iyice. Ha, sizin Fedora ne durumda? O ne kadar iyi bir kadın öyle! Siz, bana

¹ Rusya'da, havanın çok soğuk olduğu kış mevsimi boyunca pencereler açılmayacak şekilde kapatılır, baharla birlikte pencerelerin açılması da mümkün olur.

² Dostoyevski, Lermontov'un "Neden ben bir kuş değilim, bir bozkır kuzgunu değilim, // Şu an tepemde uçan?" ("Желание[jelaniye]"). Türkçesi."Heves") dizelerine gönderme yapıyor.

yazın Varenka, onunla yaşıntınız nasıl ve her şeyden memnun musunuz? Fedora, bir parça somurtkandır, siz ona aldırmayın Varenka, boş verin! O öyle iyidir ki...

Size bizim evin Tereza'sını yazmıştım. O da iyi ve fedakâr bir kadın. Mektuplarımız konusunda onu öyle çok huzursuz ettim ki! Mektupları nasıl göndermek uygun olur, gönderdikten sonra ne olur? İşte tam bu sırada Tanrı şansımıza Tereza'yı gönderdi. İyi yürekli, uysal, ağzı var dili yok bir kadın. Ama ev sahibemiz düpedüz merhametsiz; iş yaptırırken onu alelade bir paçavra gibi kullanıyor.

Ne biçim bir bataklığa düştüm ben böyle Varvara Alekseyevna! Bu ne biçim bir dairedir! Önceden, siz de biliyorsunuz, yaban horozu gibi yaşıyordum, sakın ve sessiz. Burada ise gürültü, yaygara, şamata! Tüm bunların nasıl bir düzen içinde kurulu olduğunu henüz bilmiyorsunuz. Uzun, çok karanlık ve pis bir koridor düşünün. Sağ kolunuz üzerinde boydan boya bir duvar, sol kolunuz üzerinde ise yalnızca kapılar bulunsun ve kapılar tıpkı otel odaları gibi tek sıra halinde yan yana dizili olsunlar. İşte bu odaları kiralyorlar, her bir odada ya ikişer ya üçer kişi kalıyor. Düzeni sormayın, tıpkı Nuh'un gemisi! Bununla birlikte, iyi insanlara benziyorlar, hepsi çok eğitilmiş, bilgili insanlar. Bir memur var (bir yerlerde edebiyat departmanında çalışıyor), çok okuyan birisi: Homeros'tan da Brambeus'tan da ve çalıştığı yerde bulunan bunlara ait farklı eserlerden de, her şeyden bahsediyor, akıllı bir insan! İki tane subay var, sürekli kâğıt oynuyorlar. Bir tane deniz asteğmen kalıyor, bir İngiliz öğretmen kalıyor. Durun, sizi biraz güldüreyim anacığım; onları gelecek mektubumda hicvederek yazacağım, yani nasılsalar öyle, tüm ayrıntısıyla yazacağım. Bizim ev sahibi ufak tefek, pasaklı, ihtiyar bir karı, sabah akşam ayağında terlik, sırtında sabahlıkla gezinir ve gün boyu hep Tereza'ya bağırır. Ben mutfakta kalıyorum, ya da şöyle söylemek daha doğru olacaktır, mutfağın hemen yanında bir oda var (mut-

fağımızın temiz, aydınlık ve çok iyi olduğunu belirtmeliyim size), burası küçücük bir odacık, mütevazı bir köşecik... Yani, ya da şöyle söylemek daha iyi olur, üç pencereyi büyükçe bir mutfak var, benim kaldığım yer, çapraz duvar boyunca uzanan tahta paravanla ayrılmış bir bölme, böylece, fazladan bir oda daha çıkmış; geniş, rahat, hem penceresi var hem de, kısaca, rahat bir yer. İşte benim köşeciğim böyle bir yer. Ama anacığım, sakın farklı bir şey düşünmeyin, gizemli bir anlamı falan yoktu, güya mutfak! Yani ben, belki paravanın arkasında bir odada yaşıyorum ama bu önemli değil. Herkesten ayrı kendi halimde, yavaş yavaş yaşıyorum, usul usul yaşıyorum. Odama bir karyola, masa, komodin, bir çift sandalye koydum, bir de ikona astım. Aslında, daha iyi daireler de var, belki, çok daha iyi daireler de var, ama rahat olması önemli; tüm bunları rahatım için yaptım, yoksa aklınıza başka bir şey getirmeyin. Karşıda, avlunun öbür tarafında sizin pencereniz var; avlu da daracık bir şey, sizi geçerken görüyor ve neşeleniyor bu bahtsız adam; bir de ucuz. Bizim binada en son oda, yemek dâhil, otuz beş banknot ruble. Benim harcam değil! Benim dairenin bana maliyeti yedi banknot ruble oluyor, yemek için de beş gümüş ruble: Yuvarlak hesap yirmi dört buçuk harcamam var, önceden her şey için otuz ruble ödüyordum, sonra da kendimi pek çok şeyden mahrum bırakıyordum; çayı her zaman içmiyordum, şimdi ise hem çay hem de şeker için para çıkarabiliyorum. Yavrucuğum, biliyor musunuz, çay içmesen ayıp oluyor: Buradaki herkesin geliri iyi, içmeyince çekiniyorsun. Yabancılar karşı mahcup olmamak için içiyorsun Varenka, görüntüyü kurtarmak için, itibar olsun diye; yoksa bana göre hava hoş, tiryakisi değilim. Cep harçlığını ayır, her şey az ya da çok para talep ediyor, sonra bir miktar kunduracıya ve kıyafete ver, geriye çok bir şey kalır mı? Tüm maaşım da bu. Şikâyet etmiyorum, memnunum. Bana yetiyor. Birkaç yıldır yetiyor; ikramiye de oluyor. Şimdilik hoşça kalın sevimli meleğim. Bu

arada birer saksı kına çiçeği ve ıtır çiçeği satın aldım: Pahalı değildi. Ama belki siz muhabbet çiçeğini de seversiniz, değil mi? Muhabbet çiçeği de var, istiyorsanız yazın. Bir de, biliyor musunuz ne, her şeyi olabildiğince ayrıntılı bir şekilde yazınız. Mamafih anacığım, beni düşünmeyin ve böyle bir oda kiralamadığım için kuşkulanmayın. Hayır, konfor için yaptım bunu, beni cezbeden tek şey konfordu. Biliyorsunuz anacığım, ben para biriktiriyorum, tasarruf yapıyorum; cebimde para var. Benim böyle sessiz olduğuma, sinek bile beni kanatlarıyla alt edermiş gibi durduğuma bakmayın. Hayır, anacığım, hiç pısrık değilim, kesinlikle çok güçlü ve sakin ruhlu bir kişinin karakteri var bende. Dinleyin beni meleşim! Size neredeyse iki sayfa yazmışım, oysa işe gitme zamanı. Parmakcıklarınızdan öpüyorum anacığım.

Hizmetkârınız ve sadık dostunuz

Makar Devuşkin

P.S. Bir tek ricam var. Meleşim, olabildiğince detaylı bir şekilde cevap verin bana. Varenka, bu arada size bir külah şeker gönderiyorum, afiyetle yiyiniz. Tanrı aşkına benim için kaygılanmayınız ve benden şikâyetçi olmayınız. Şimdilik hoşça kalın anacığım.

8 Nisan

Lütufkâr Beyefendi Makar Alekseyeviç,

Sonunda sizinle sıkı bir kavga etmem gerekecek, biliyor musunuz? Yalvarıyorum size, iyi yürekli Makar Alekseyeviç, hediyelerinizi almak ağırıma gidiyor. Bunun size neye mal olduğunu, nelerden mahrum olduğunuzu ve kendiniz için zaruri olan nelerden feragat ettiğinizi biliyorum. Hiçbir şeye, kesinlikle hiçbir şeye ihtiyacım olmadığını, bugüne kadar yaptıklarınızın karşılığını ödeyemeyeceğimi ve bunun için size minnettar olduğumu size kaç kez söyledim. Bu çiçekler de neden icap etti? Hadi, kına çiçeği neyse, ıtır çiçeğine ne gerek vardı? ıtır çiçeği örneğinde olduğu gibi insanın ağzından azıcık bir söz kaçmaya görsün, hemencecik alıyorsunuz; üstelik, galiba pahalı da? Onlar ne güzel çiçekler öyle! Kızıl haçlara benziyorlar. Bu kadar güzel ıtır çiçeklerini nereden arayıp buldunuz? Onu pencerenin ortasına, en görünür yere yerleştirdim; yere de bir iskemle koydum, iskemlenin üzerine de çiçek koyacağım; ama izin verirseniz, elim birazcık paralansın! Fedora sevinçten uçuyor; şimdi bizim oda cennet gibi –temiz, aydınlık! Tamam da şekere ne gerek vardı? Gerçek şu, mektubunuzdan sizde bir şeylerin yolunda gitmediğini tahmin edebiliyorum: Yok cennetmiş, yok baharmış, yok havada güzel kokular uçuşuyormuş, yok kuşlar cıvıldaşıyormuş. Bu ne böyle, bir şiir eksik diye düşündüm? Doğrusu ya mektubunuzda yalnızca mısralar eksik, Makar Alekseyeviç! İnce duygular, toz pembe hayaller hepsi var bu mektupta. Perde meselesine gelince, hiç öyle düşünmemiştim; işin gerçeği, saksıyı koyarken kendiliğinden kıvrılmış, hepsi bu!

Ah, Makar Alekseyeviç! Ne söylerseniz söyleyin; beni kandırmak ve her şeyin yolunda gittiğini bana ispatlamak için ne kadar gelirinizi sayıp dökseniz de benden hiçbir şeyi gizleyemez ve saklı tutamazsınız. Belli ki benim yüzümden kendinize gerekli olan pek çok şeyden feragat ediyorsunuz. Örneğin, böyle bir daire kiralamayı neden istemiş olabilirsiniz ki? Sizi huzursuz ettikleri, taciz ettikleri, sıkış tıkış olduğunuz, rahat olmadığımız belli. Siz yalnızlığı seversiniz, burada ise etrafınızda yok yok. Aldığınız maaşa göre konuşacak olursak, çok daha iyi şartlarda yaşayabilirsiniz. Fedora diyor ki siz önceleri şimdikine kıyasla daha iyi yaşıyormuşsunuz. Tüm yaşamınızı yalnızlık içinde, yoksunluk içinde, mutluluktan ve dostlarınızın latif sözlerinden mahrum, kiralık köşelerdeki yabancı insanların arasında geçirmiş olmanız mümkün mü? Ah, iyi yürekli dostum, sizin için o kadar çok üzülüyorum ki! Hiç olmazsa sağlığınıza koruyun, Makar Alekseyeviç! Gözlerinizin zayıfladığını söylüyorsunuz, o zaman mum ışığında yazmayın; neden yazmanız gerekiyor? İşinize karşı gösterdiğiniz gayret, siz yazı yazmasanız da ihtimal ki amirlerinize malumdur.

Size bir kez daha yalvarıyorum, benim için bu kadar çok para harcamayın. Beni sevdiğinizi biliyorum, iyi de siz kendiniz de zengin değilsiniz... Bugün ben de neşeli kalktım. Kendimi çok iyi hissediyordum; Fedora da çoktan işlerini bitirmişti, üstelik bana da iş bulmuştu. Çok mutlu oldum; hemencecik ipek almaya gittim ve gelir gelmez işe koyuldum. Sabah saatlerinde yüreğim pek hafifti, ben de çok neşeliydim! Şimdi ise yeniden kara düşünceler sardı, hüznümlendim, yüreğim daralıyor.

Ah, ah, ne olacak bu halim, beni nasıl bir kader bekliyor? Bu kadar çok belirsizlikler içinde bulunmak, geleceksiz olmak, başıma gelecekleri öngörememek, çok ağır bir yük. Geriye bakmak ise dehşet verici. Geçmişteki her şey acı dolu, anıları bile yüreğimi parçalıyor. Beni mahveden kötü ruhlu o insanla-

ra yüz yıl kargış vereceğim!

Karanlık çöküyor. İşe başlama zamanı. Size pek çok şey hakkında yazmak isterdim ama zamanım yok, işi yetiştirme-liyim. Acele etmem gerek. Elbette, mektup yazmak hoş; hiç sıkıcı değil. Ama siz bize neden hiç uğramıyorsunuz? Bunun nedeni ne olabilir, Makar Alekseyeviç? Artık size yakınız ve sizin de arada bir boş zamanınız oluyor. Uğrayınız, lütfen! Sizin Tereza'yı gördüm. Sanki çok hastaymış gibiydi, haline üzuldüm, yirmi kapık verdim. Ha! Az kalsın unuttuyordum: Yaşantınızla ilgili her şeyi, olabildiğince detaylı olarak yazın mutlaka. Çevrenizdekiler nasıl insanlar, onlarla yaşamaktan hoşnut musunuz? Bunları bilmeyi çok istiyorum. Bakın, kesinlikle yazın, olur mu? Bugün perdenin köşesini özellikle kıvracağım. Uyumak için daha erken yatın; dün gece yarısına kadar ışığınızın yandığını gördüm. Hoşça kalın. Bugün hem acı hem sıkıntılı hem de hüznü bir gündü! Malum, oluyor böyle günler! Hoşça kalın.

Varvara Dobroselova